

SIVISTYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 8/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallintovaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä lokakuuta 2011 lähettäessään hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 37/2011 vp) valmistelevalle hallintovaliokunnalle samalla määrännyt, että sivistysvaliokunnan on annettava asiasta lausunto hallintovaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Elina Immonen, sisäasiainministeriö
- opetusneuvos Birgitta Vuorinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- yksikönjohtaja Marja Pentikäinen, Ammattikorkeakoulujen Rehtorineuvosto ARENE ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- opetus- ja kulttuuriministeriö
- Suomen yliopistot UNIFI ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia. Esityksen tarkoituksena on panna kansallisesti täytäntöön neuvoston 25 päivänä toukokuuta 2009 antama direktiivi 2009/50/EY kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten, jäljempänä erityisosaaaja-direktiivi.

Ehdotettuun lakiin lisättäisiin direktiivin edellyttämät säännökset erityisosaaajista. Laissa määriteltäisiin Euroopan unionin sininen kortti ja korkeaa pätevyyttä vaativa työ. Laissa säädettäisiin erityisosaaajan oleskeluluvan myöntämisen edellytyksistä ja luvan peruuttamisesta, oles-

keluluvan pituudesta ja hakemuksen käsittelyajasta.

Direktiivin mukaan sinisen kortin haltijoita on kohdeltava yhdenvertaisesti jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa muun muassa sosiaaliturvan ja koulutuksen alalla. Tähän liittyen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös yliopistolakia ja ammattikorkeakoululakia sekä asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annettua lakia, kansanterveyslakia ja erikoissairaanhoidon lakia. Lakiteknisistä syistä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi ulkomaalaislain muuttamisesta annettua lakia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Laki ulkomaalaislain

muuttamisesta annetun lain muuttamisesta tulisi kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Voimassa olevan yliopistolain 9 §:ssä säädetään yliopistojen tilauskoulutuksesta ja 10 §:ssä koulutusohjelman maksullisuudesta. Yliopisto voi käytännössä järjestää maksullista tutkintoon johtavaa tilauskoulutusta muille kuin EU:n, ETA-valtioiden ja Sveitsin kansalaisille. Lukukausimaksukokeilussa yliopisto voi periä maksuja vieraskieliseen ylempään korkeakoulututkintoon johtavaan koulutusohjelmaan hyväksytyiltä opiskelijalta, joka ei ole EU:n, ETA-valtion tai Sveitsin kansalainen. Vastaavat säännökset sisältyvät ammattikorkeakoululain 26 a ja b §:ään.

Erityisosaajadirektiivin 14 artiklan mukaan EU:n sinisen kortin haltijoita on kohdeltava yhdenvertaisesti jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa muun muassa koulutuksen alalla. He voivat hakeutua tutkinto-opiskelijoiksi suomalaisiin yliopistoihin ja korkeakouluihin, kuten nykyisin. Direktiivin yhdenvertaista kohtelua koskeva säännös johtaa siihen, että sinisen kortin haltijoita ei voida enää ottaa tilauskoulutukseen eikä heiltä voida periä lukukausimaksuja. Tämä koskee myös heidän ulkomaalaislaissa määritellyjä perheenjäseniään. Käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvät tätä koskevat ehdotukset yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamiseksi.

Ehdotetuilla muutoksilla yhdenmukaistetaan myös yliopistolain ja ammattikorkeakoululain

tilauskoulutusta ja maksullisia koulutusohjelmia koskevat säännökset opintotukilain soveltamisalasäännöksen kanssa siltä osin, kuin ne koskevat henkilöitä, joilla on ulkomaalaislaissa säädetty oikeus pysyvään oleskeluun Suomessa. Nämäkään henkilöt eivät voi osallistua tilauskoulutukseen, eikä heiltä voida periä lukukausimaksuja.

Sivistysvaliokunta pitää ehdotettuja yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muutoksia selkeinä ja kannatettavina.

Sivistysvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että kiello periä lukukausimaksuja estää esimerkiksi sinisen kortin haltijan puolisoa osallistumasta hänelle ehkä hyvin soveltuvaan ja kotoutumisen kannalta tärkeään vieraskieliseen maksulliseen tutkintokoulutukseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että nyt käsiteltävänä olevien lainmuutosten tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus arvioidaan samalla, kun jatkossa arvioidaan korkeakoulujen maksullisen tilauskoulutuksen ja maksullisen tutkintoon johtavan koulutuksen lainsäädännön kokonaistoimivuutta.

Lausunto

Lausuntonaan sivistysvaliokunta esittää,

että hallintovaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Raija Vahasalo /kok	Mika Niikko /ps
vpj.	Inkeri Kerola /kesk	Mikaela Nylander /r
jäs.	Ritva Elomaa /ps	Tuula Peltonen /sd
	Satu Haapanen /vihr	Tuomo Puumala /kesk
	Leena Harkimo /kok	Simo Rundgren /kesk
	Kimmo Kivelä /ps	Pauliina Viitamies /sd (osittain).
	Sanna Lauslahti /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine.